עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"ג מהלכות מעשר שני הלכה יח:
לה ב מיי' פרק ה מהלכות שמיטה ויובל הלכה ד:
לו ג מיי' פ"י מהלכות נזירות הלכה ז:

מוסף רש"י

הנח לתרומת תבלין דרבנן. דדאורייתא דגנך תירושך ויצהרך כתיב (פסחים לו.). למחרת מביא אשמו. בתוספתא נזירות קתני לה, מי שהיה ספק נזיר טמא וספק טהור, ספק מצורע מוחלט טמא ספק טהור, אוכל בקדשים אחר ס' יום כו', ר' שמעון אומר למחרת יום ששים מביא אשמו כו' (מנחות סא.). למחרת של טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו מביא את אשמו כו' (נדה עג.):

נוסחאות רש"י כת"י

שיטה מקובצת

גמרא

[א] וכולן רשאין כהנים לשנות באכילתן לאכלן צלויין שלוקין ומבושלין ולתת לתוכן תבלי חולין ותבלי תרומה דברי ר' ישמעאל [א] אמר ליה הנח לתרומת תבלין דרבנן איתיביה [ב] [א] אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שממעט באכילתה ור' שמעון מתיר אישתיק ליה כי אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה אמאי לא תותביה מהא [ג] [ב] אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה [ד] שלא יביאו קדשים [ב] לבית הפסול ור' שמעון מתיר א"ל אביי ולאו מי אותביתיה מהא דתבלין ואמר לי הנח לתרומת תבלין דרבנן הכא [ג] נמי (תרומה) תרומת ירק דרבנן אי הכי איפכא מיבעיא ליה למיתני ירק של תרומה בשמן של שביעית ולאו מי אותביתיה ממתני' דמתיר רבי שמעון ואמר לי דאיערב הכא נמי דאיערב אי דאיערב מאי טעמייהו דרבנן מידי דהוה אאשם ושלמים מי דמי התם אית ליה תקנתא ברעייה הא לית ליה תקנתא ברעייה הא לא דמי אלא לחתיכה שבחתיכות דכיון דלית תקנתא דאוכל [ד] כחמור שבהן מתקיף לה רבינא מי דמי חתיכה שבחתיכות לית לה תקנתא כלל האי אית ליה תקנתא בסחיטה ורב יוסף היכי נסחוט נסחוט טובא קא מפסיד בשביעית נסחוט פורתא סוף סוף איערובי מיערב איתיביה [ה] רבי שמעון אומר [ג] למחרת מביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם של מצורע [ה] הרי זה אשמו וזה לוגו

רש"י

וכולן הכהנים רשאין כו'. משנה היא בפ' כל התדיר (לקמן דף צ:) וגבי קדשים קאי: לשנות באכילתן כגון לאכלן צלויין כו'. אמר [ו] קרא לך נתתים למשחה (במדבר יח) לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין [ז]: והבלי תרומה. ואע"ג דקא ממעט בזמן אכילת תרומה: אין לוקחין תרומה. הכהנים בכסף מעשר שני בירושלים: מפני שממעט באכילתה. במקום אכילתה דמעכשיו לא יאכלנה אלא בירושלים: כי אתא. אביי קמיה דרב יוסף: א"ל אמאי לא תותביה. נמי מהא: לבית הפסול. כשצריך לאכול השמן בזמן השביעית: ה"נ דרבנן. תרומת ירק: אי הכי. דמשום דרבנן הוא: איפכא מיבעיא ליה למיתני. אין מבשלין ירק של תרומה בשמן שביעית ורבי שמעון מתיר אבל השתא שמן תרומה דאורייתא היא דכתיב (שם) כל חלב יצהר וקא שרי ר"ש: דאיערב [ח]. שמן בירק ועל כרחו יבשלם יחד כדמפרש לקמיה דאי אפשר לסוחטו כולו ממנו: הא לא דמי כו'. סיומא דקושיא הוא: חתיכה בחתיכות. מתני' היא וקתני אאכל כחמור שבהן ואפילו לרבנן והכא נמי אי בדאיערב עסקינן לא הוו פליגי רבנן עליה: וקמפסיד בשביעית. ורחמנא אמר [ט] לאכלה ולא להפסד: למחרת. בספק מצורע מוחלט וספק אינו מוחלט קאי. למחרת ביום השמיני: [י] שחיטה בצפון ובהונות. כחומר אשם: וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק. כחומר שלמים. והא

תוספות

אין לוקחין תרומה בכסף מעשר שני מפני שממעט באכילתה. פי' בקונט' דמתחלה שריא לאונן כדאמר בפ' הערל (יבמות דף עג.) זרות אמרתי לך ולא אנינות והשתא אסירא דמעשר אסור לאונן וגם בעי חומה ותרומה לא בעי חומה ומתוך המשנה משמע שאין הקפידא משום תרומה אלא משום מעשר דמעיקרא שרי לזרים והשתא אסור וגרסי' בסדר המשנה [ט] באכילתן [י] כו' והכי איתא במס' מעשר שני (פ"ג מ"ב) אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שהוא ממעט באכילתו ור"ש מתיר אמר להם ר"ש אם הקילו בזבחי שלמים שהוא מביאן לידי פיגול ונותר לא נקל בתרומה מה [י] לי היקל בזבחי שלמים שכן מותרין לזרים נקל בתרומה שהיא אסורה לזרים פירוש אמר ר"ש אם הקלנו ליקח שלמים מכסף מעשר אע"פ שמביא המעשר לידי פסול פיגול ונותר כ"ש שלוקחין תרומה הקלה מכסף מעשר אמרו לו אם לוקחין שלמים שמותרין לזרים כמו מעשר אבל אין לוקחין תרומה שגורם למעשר להיות אסור לזרים. הגה"ה:

[י] **למחרת** מביא אשמו ולוגו עמו. פירש בקונטרס למחרת יום שמיני ובמנחות (דף קה.) פי' למחרת יום ששים והכל אחד דאספק נזיר טמא וספק מצורע טמא קאי כדמוכח בתוספתא דנזיר פרק בתרא והכי איתא התם ספק נזיר טמא וספק [יא] נזיר טהור אבל נזיר ודאי היה ספק מצורע טמא פירוש מוחלט ספק מצורע טהור פי' שטהר כבר אבל מצורע ודאי היה פירוש בחד גברא איירי שיש בו כל ספיקות הללו אוכל בקדשים לאחר ששים ושותה יין ומטמא למתים לאחר מאה ועשרים יום כיצד אמרו לו נזיר טמא אתה לא ומנה שבעה הזה [כ] ושנה גלח והביא קרבן מנה שבעה [כא] ומבקש לגלח אמרו לו נזיר טהור אתה ואין טהור מגלח פחות משלשים יום לא ומנה עשרים ושלשה יום להשלים שלשים מנה שלשים ומבקש לגלח אמרו לו נזיר טהור אתה ואין נזיר מגלח אלא על הדמים פירוש [כב] שלש בהמות חייב להביא חטאת עולה ושלמים ועל אחת מהן יכול לגלח וחטאת בהמה אינה באה על הספק ושלמי נזיר נמי טעונין תנופה וזה אין יכול להניף מפני שהוא ספק מצורע טמא אבל עולה יכול להביא על תנאי והיינו דקתני כיצד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה עליה ואומר אם טהור אני הרי זו חובה ואם לאו הרי זו נדבה כיצד הוא עושה להתיר עליו מביא פיילי של חרס חדשה ונותנין לתוכה רביעית מים חיים ומביא [שתי] צפורי דרור כדין כל המצורעין ביום תגלחתן וחטאת העוף פירוש כדין נזיר טמא דשמא נזיר טמא הוא ותגלחת זו של טומאה ואינו מתחיל נזירות טהרה עד שיביא חטאתו של טומאה (יש) שחטאתו מעכבתו מלמנות נזירות [כג] אבל אשמו אינו מעכבו ומשיגלח תגלחת טומאה הוא אסור לגלח עד שימנה נזירות טהרה ולהכי צריך להביא חטאת נזירות טומאה למנות נזירות טהרה ולגלח בסופה לטהרת נגעו והאשם ישהה עד תגלחת הטומאה [כד] שיעשה אחרי טהרתו בודאי מן הנגעת שאותה תעלה לו ודאי לטומאת נזרו כמו שמפורש בסוף הברייתא דימי נגעו אין עולין לימי נזרו ותגלחת נגעו אינה עולה לתגלחת נזרו כדאמרי' בפ' מי שאמר הריני נזיר מגלח (נזיר דף ס:) ובפ' ב' נזירים (שם דף ס:) ומה שמביא חטאתו ביום תגלחתו היינו כר' עקיבא דאמר במס' נזיר [דף מד.] אם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום והכא נמי הוי כגילח בשמיני שהרי שוהה תגלחתו ומתנה על חטאתו ואומר אם טמא אני חטאת מחובתי ועולה נדבה פירוש עולה שאמרנו למעלה ואם טהור אני עולה מחובתי וחטאת העוף ספק ומגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שהמצורעים מגלחים [כה] ומביא עולת בהמה ומתנה עליה כו' ונראה שחסר מן התוספתא וסופר שלשים יום וגרסי' וסופר שלשים יום ומביא עולת בהמה כו' שהרי ספק נזירות טהרה הוא מונה ואינו יכול לגלח תגלחת שניה לנגעו עד שיזרוק עליו אחד מן הדמים ויביא עולה, וחטאת ושלמים וישהה [כו] עד סוף נזירות טהרה שאחר טהרת נגעו שעולה בודאי ואומר אם טמא אני פירוש אם טמא הייתי בתגלחת ראשונה העולה ראשונה נדבה היתה וזו תהא חובה וחטאת העוף שהבאתי בתגלחת ראשונה מחובתי ואם טהור אני עולה ראשונה חובה וזו נדבה שתגלחת זו של עכשיו אינה כלום וחטאת העוף ספיקו [כז] מגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך מצורעין ותגלחת זו היתה ראויה ליעשות בסוף שבעת ימי ספרו מתגלחת ראשונה אבל לא היה יכול משום דגילוח ספק מצורע אינו דוחה איסור גילוח הנזיר רבי שמעון אומר מחר [כח] יביא אשמו ולוגו בידו כדין מצורע בשמיני שלו והוא יום ששים ואחד ומתנה עליו לפי שהוא ספק מצורע וחטאת מצורע שמעכבת טהרתו אינו יכול להביא מבהמה שאין חטאת בהמה באה על הספק לפיכך יביא חטאת העוף ואם הוא עשיר יכתוב נכסיו [כט] לאחרים ויהא עני ויביא קרבן עני דהיינו עוף ור' שמעון לטעמיה דאמר במס' ערכין (דף יז:) אפי' היה עשיר בשעה שהביא ציפורים או בשעת הבאת אשם והעני הכל הולך אחר חטאת ואפי' לתנאי דפליגי עליה איכא לאוקמא נהא דהכא ולפרושי יכתוב נכסיו לאחר מעיקרו ומתנה על חטאת העוף ואומר אם טמא הוא פירוש אם מצורע הוא הרי זו חובתו ואם לאו הרי זו ספיקו ואוכל בקדשים מיד אבל לשתות יין וליטמא למתים אינו יכול שאין ימי נזרו עולין לו מתוך ימי נגעו כיצד יעשה לדברי בן זומא שאינו [ל] מצריך לבקש אחד מן השוק לידור כנגדו בנזיר כמו שמצריך ר' יהושע בפרק שני נזירים (נזיר דף נט:) סופר שלשים יום ומביא עולת בהמה ומגלח פירוש ספק תגלחת טומאה וספק תגלחת טהרה דשמא מצורע היה ונזיר טמא ולא עלו לו אחת מתגלחותיו לנזירותו רק לנגעו שאין ימי נזרו עולין מתוך ימי [לא] נגעו ולסוף שבעה אחר טהרת ימי נגעו אינו יכול לגלח דשמא נזיר טהור הוא אבל הואיל לא בעי שכבר הוה ושנה ואפי' לסוף שלשים אינו יכול עד [לב] שיזרוק עליו אחד מן הדמים ומביא חטאת העוף משום ספק תגלחת טומאה שאינו יכול להתחיל מנין נזירות טהרה עד שיביא חטאת וכדפרישית ומתנה עליה כתנאי שלמעלה בתגלחת ראשונה וה"ה שיש להתנות שאם אינו נזיר עכשיו כלל שכלתה נזירתו מתגלחת שלמעלה העולה נדבה וחטאת העוף ספיקו אך התנא לא חש לפרש כל זה סופר [לג] שלשים יום ומביא קרבנותיו שלמים [לד] ודאי עולת [לה] בהמה ספיקו ומתנה עליה ואומר אם טמא הייתי בתגלחת שלישית העולה ראשונה

מסורת הש"ס

שינויי נוסחאות

ליקוטים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones